

Hoe ontwikkel je een duurzaam integraal kindcentrum?

Het boek *Een IKC dat staat als een huis!* werd voor het eerst in 2013 uitgegeven en kon al rekenen op een herdruk. Inmiddels voegden auteurs Spier ten Doesschate en Mark van der Pol nóg een keer de allernieuwste inzichten, wet- en regelgeving en nieuwe praktijkvoorbeelden aan het boek toe. De kracht van de vorige twee uitgaven is in deze derde editie zeker overleefd: leidinggevend en besturen krijgen talloze praktische tips om te komen tot een duurzame ontwikkeling van een integraal kindcentrum.

TEKST DAPHNE DOEMGES-ENGELEN
FOTOGRAFIE IKC WARANDE

De meest vergaande vorm van samenwerking tussen scholen, kinderopvang en eventuele andere instellingen is een integraal kindcentrum (IKC). Hier werken onderwijs en kinderopvang samen als één geheel. Samen vormen ze een goede plek om te leren en te leven: een plek om te groeien zonder grenzen. In 2020 blijkt dat er nog steeds belangstelling is voor sectoroverstijgend samenwerken en een integrale aanpak bij het opzetten van een IKC. Dat was de reden dat de

auteurs, beiden zelfstandig onderwijsadviseur, de inhoud van dit boek nog eens tegen het licht hielden. Ten Doesschate: 'Er gebeurt nog steeds zoveel op dit terrein, er is nieuwe literatuur beschikbaar en de wetgeving is op punten aangepast. De feedback op de eerste twee drukken van het boek is dat de werkwijze die we aanbevelen zo praktisch toepasbaar is. Wij vonden het daarom van belang om een nieuwe druk te maken, die een up-to-date beeld geeft, maar ook nog meer praktijkvoorbeelden biedt.'

MODEWOORD?

Ook namen de auteurs een derde school in het boek mee, en gingen ze wederom langs de andere twee scholen die in het boek aan bod komen. De praktijk op IKC De Bolster, IKC Warande en IKC Laterna Magica staat centraal en vormt een inspiratiebron voor anderen die aan het begin van het proces staan. Van der Pol: 'Wat we van belang vonden bij het schrijven is dat we nog steeds zien dat heel veel organisaties denken een IKC te starten, maar volgens de regelen der kunst niet echt een IKC zijn. 'IKC' is een beetje een modewoord geworden. Waar een duurzaam IKC aan moet voldoen is in ieder geval dat school en kinderopvang (en eventuele andere partijen) samen één gemeenschappelijke visie en missie hebben. Als het goed is, heeft elke school en elke kinderopvang een missie. Kenmerk van een IKC is dat er één ge-

‘In 2020 blijkt dat er nog steeds belangstelling is voor sectoroverstijgend samenwerken en een integrale aanpak bij het opzetten van een IKC.’

deelde missie is; één opdracht voor alle partners. Dat is dus iets anders dan twee missies onder één dak. Een IKC-visie biedt meerwaarde voor kinderen én wordt uitgedragen door één leiding. Die leiding kan eventueel bestaan uit meerdere mensen, die gezamenlijk deze visie onderschrijven.’

‘Kenmerk van een IKC is dat er één gedeelde missie is; één opdracht voor alle partners.’

ANDERE BELANGEN

De auteurs, die beiden regelmatig IKC's begeleiden en adviseren, zijn zich er terdege van bewust dat onderwijs en kinderopvang vaak verschillende belangen hebben. 'Waar scholen het bijvoorbeeld van belang vinden dat kinderen de Nederlandse taal goed leren, staan bij de kinderopvang buiten spelen en ontdekkend leren hoog in het vaandel. Een groot voordeel van een IKC is dat je binnen- en buitenschools leren kunt combineren. Is taal de opdracht van het IKC, dan kan daar na schooltijd bijvoorbeeld aandacht voor zijn tijdens dramalessen', aldus Ten Doesschate. De kinderopvang en het basisonderwijs hebben niet alleen verschillende belangen, maar ook een eigen wettelijke opdracht. 'Toch kunnen ze elkaar heel goed versterken. Bijvoorbeeld als

BREDE SCHOOL OF IKC?

Het essentiële verschil tussen veel brede scholen en een IKC is dat in een IKC de partners niet alleen het gebouw en de praktische zaken delen, maar dat er ook sprake is van een vergaande samenwerking op inhoudelijk gebied. In feite is het IKC praktisch gezien één organisatie terwijl de brede school vaak meerdere organisaties omvat met elk een eigen visie en missie. Kenmerkend voor de samenwerking tussen de kernpartners is dat de scheidslijnen tussen onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzalen opgeheven zijn.

(taal)achterstanden in een zo vroeg mogelijk stadium worden opgespoord en weggewerkt. Ook in de samenwerking met ouders is een IKC met één duidelijke visie en missie een grote meerwaarde.'

LEF HEBBEN

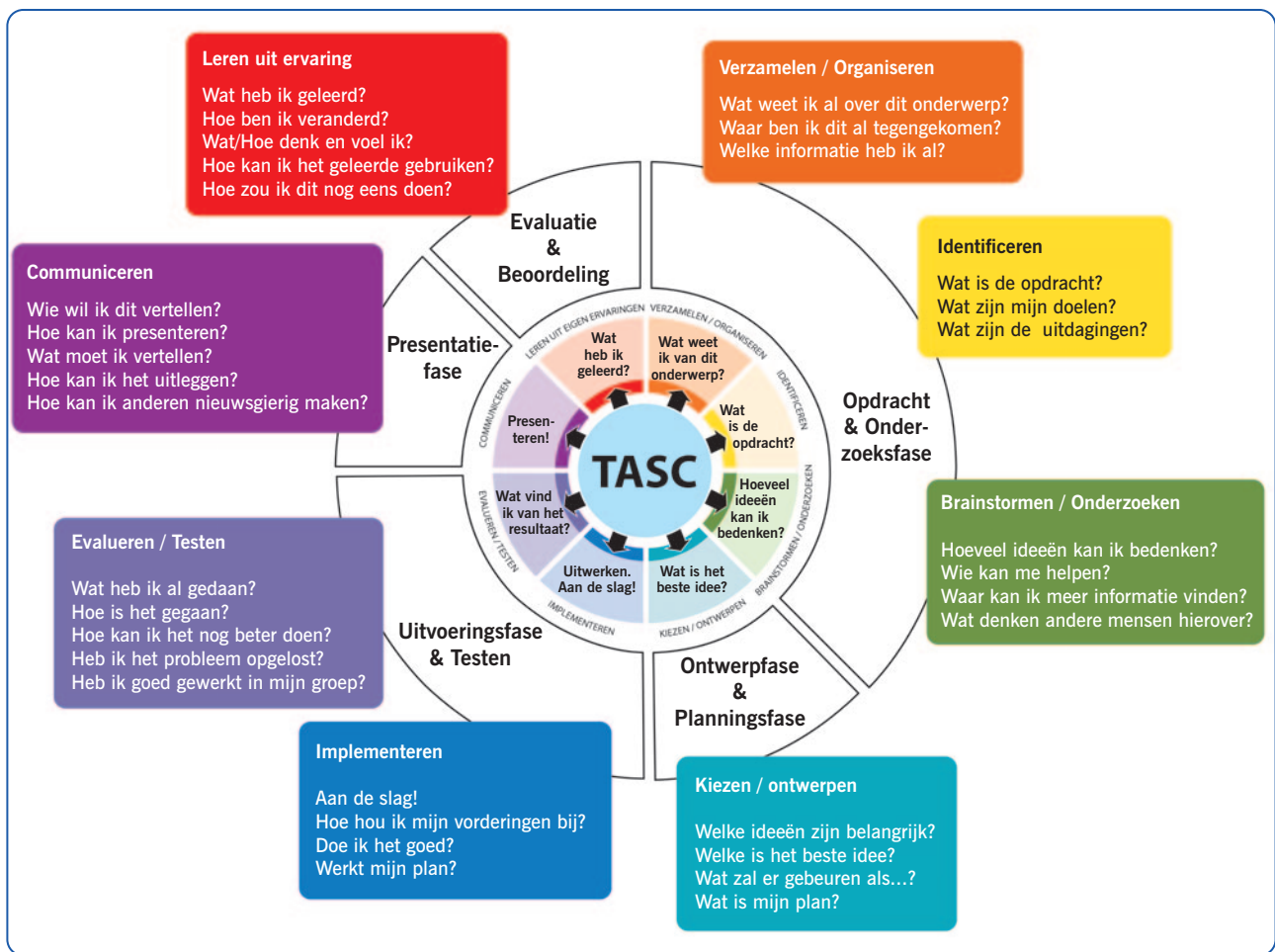
Op politiek niveau zijn onderwijs en opvang nog steeds twee gescheiden werelden, stelt Van der Pol. 'Zeker in deze tijd, waarin we te maken hebben met personeelstekorten, budgetbeperkingen en passend onderwijs, kan een goed draaiend IKC, geleid vanuit één missie en visie, het verschil maken.' Maar om de twee gescheiden werelden samen te laten komen tot één goed geoliede machine zullen besturen lef moeten tonen, stellen de auteurs. 'De

UIT DE PRAKTIJK

Hoe vertaal je de visie naar de praktijk? Op IKC Warande werden er vier werkgroepen gevormd die heel concreet zijn gaan ontwerpen: als dit onze visie is, wat zien we dan in de praktijk? Leerkrachten en pedagogisch medewerkers mochten het zelf bedenken, ze mochten er wat van vinden en ze mochten er aan werken. Voor de eenheid en de sturing is het TASC-model gebruikt. Dit model hangt nog steeds in de koffiekamer. Aan de hand daarvan leggen unitcoördinatoren bezoeken af en wordt een interne teamcoach ingezet die zich richt op de vraag of de medewerkers doen wat ze zeggen. Op IKC Warande heeft het team van leerkrachten en pedagogisch medewerkers de volgende missie ontwikkeld: opgroeien in verbondenheid.

IKC Warande: opgroeien in verbondenheid.

Het TASC-model (Thinking Actively in a Social Context) naar Belle Wallace e.a. (2012) zoals gebruikt door IKC De Bolster om de visie naar de praktijk te vertalen.

drie organisaties die wij in ons boek beschrijven, beheersen die kunst. Deze besturen durfden hun nek uit te steken, en ze hebben vertrouwen in hun mensen. Onderwijs en kinderopvang vallen onder verschillende cao's en de mensen hebben verschillende aanstellingen, maar in de praktijk wordt ervoor gezorgd dat niemand – pedagogisch medewerker, leerkracht, ouder of kind – daar last van heeft.'

Een IKC dat staat als een huis! is voor onderwijsprofessionals bijna als een receptenboek te gebruiken, aldus de auteurs. Een belangrijk 'ingrediënt' voor een solide IKC is een gedegen leider. 'Dat hoeft niet per definitie een onderwijsprofessional te zijn. Het kan ook een welzijnsmens of andere professional zijn.'

UIT HET BOEK

De kinderopvang en het basisonderwijs hebben een eigen wettelijke opdracht, maar kunnen elkaar wel heel goed versterken. Denk daarbij aan:

- Een doorgaande ontwikkeling van kinderen.
- Opsporen en 'wegwerken' van (taal)achterstanden in een zo vroeg mogelijk stadium.
- Samenwerking met ouders.
- Overdragen van waarden en normen en ontwikkelen van sociale en persoonlijke competenties.

Een IKC dat staat als een huis!

Hoe ontwikkel je een duurzaam integraal kindcentrum?

Spier ten Doesschate & Mark van der Pol

Omvang: 126 pagina's

Prijs: € 24,95

ISBN: 978-94-6398-215-3

